

FRÁSÖGN

af fundi þingmannanefndar EFTA í Brussel 22.-23. febrúar 2010

Tveir fundir tengdir þingmannanefnd EFTA fóru fram í Brussel 22.-23. febrúar sl. Annars vegar fundaði þingmannanefnd EFTA og hins vegar átta norskir, færeyskir og íslenskir þingmenn hádegisverðarfund með hópi þingmanna úr sjávarútvegsnefnd Evrópuþingsins. Af hálfu Íslandsdeildar þingmannanefndar EFTA sóttu fundina Árni Þór Sigurðsson formaður, Valgerður Bjarnadóttir, Þorgerður K. Gunnarsdóttir og Jónína Rós Guðmundsdóttir auk Stígs Stefánssonar ritara.

Árni Þór Sigurðsson stjórnaði fundi þingmannanefndar EFTA en hann varð formaður hennar um síðustu áramót en formennskan færir á milli aðildarríkjanna fjögurra. Á meðal dagskrármála fundarins voru pólitísk þróun í aðildarríkjunum; skýrsla nefndar Evrópuþingsins um innri markaðinn og neytendavernd um hindranir í vegi Sviss til fullrar þátttöku í innri markaðnum; staðan í fríverslunarviðræðum EFTA við þriðju ríki; stöðu EFTA-dómstólsins eftir 16 ára starf; og yfirstandandi endurskoðun á sjávarútvegsstefnu Evrópusambandsins.

Í umræðum um stjórn málaþróun greindi Árni Þór m.a. frá viðræðum íslenskra stjórnvalda við ríkisstjórnir Bretlands og Hollands um Icesave og þjóratkvæðagreiðslunni sem stóð fyrir dyrum 6. mars. Þá greindi hann frá stöðu umsóknar Íslands um aðild að ESB.

Kåre Bryn, framkvæmdastjóri EFTA, flutti framsögu um stöðu fríverslunarviðræðna við þriðju ríki, þ.e. ríki utan EFTA og ESB. Hóflegrar bjartsýni gætir um að koma megi hreyfingu á viðræður í svokallaðri Doha-samningalotu Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar, WTO, en það mun fyrst og fremst velja á nýrri viðskiptastefnu Bandaríkjastjórnar sem nú er í mótun. Varðandi yfirstandandi tvíhliða fríverslunarviðræður EFTA sagði Bryn að tafir hefðu orðið á viðræðum við Indland í kjölfar kosninganna þar í landa á síðasta ári. Nú færu þær fram af fullum krafti. Hvað Rússland varðar flækti tollabandalag Rússlands við Hvítarússland og Kasakstan sem tók gildi 1. janúar sl. stöðuna en viðræður standa yfir. Saman eru Indland og Rússland lang mikilvægustu viðskiptalöndin sem EFTA á í viðræðum við. Af öðrum viðræðum sem standa yfir nefndi Bryn Úkraínu en vonast er til að samningar verði tilbúnir til undirritunar síðar á þessu ári. Þá hófust fríverslunarviðræður við Hong Kong í janúar og unnið er að því að koma á viðræðum við Malasíu.

Þá flutti Erik Lindebo, frá stjórnardeild fiskveiða í framkvæmdastjórn ESB, kynningu á yfirstandandi endurskoðun sjávarútvegsstefnu sambandsins. Framkvæmdastjórnin sendi frá sér grænbók um endurskoðun stefnunnar í apríl 2009. Í bókinni dregur framkvæmdastjórnin upp framtíðarsýn og markmið nýrrar sjávarútvegsstefnu og hefur bókinn verið grundvöllur frekari samráðs og viðræðna við hagsmunaaðila um endurskoðun stefnunnar. Framkvæmdastjórnin stefnir að því að skila skýrslu um niðurstöðu þeirra viðræðna í mars 2010 og ítarlegum tillögum 2011 en gert er ráð fyrir að hin nýja sjávarútvegsstefna taki gildi í ársbyrjun 2013. Í grænbókinni er viðurkennt að mistekist hafi að ná markmiðum núverandi sjávarútvegsstefnu um sjálfbærar veiðar, stofnar hafi verið gróflega ofveiddir, fiskveiðifloti sambandsríkjanna sé allt of stór, brottkast sé mikið vandamál og niðurgreiðslur til greinarinnar eru bæði of háar og óskilvirkar.

Í umræðum sem fylgdu kynningunni spurðist Árni Þór fyrir um samstarf framkvæmdastjórnarinnar og Evrópuþingsins um endurskoðunina og áhrif þingsins í þessu sambandi. Valgerður Bjarnadóttir spurðist fyrir hvers vænta mætti um örlög reglunnar um hlutfallslegan stöðugleika í endurskoðuninni en reglan byggist á því að miðað er við reynslu undangenginna ára þegar kvótum á einstökum svæðum er úthlutað. Lindebo svaraði því til að gott samstarf væri við sjávarútvegsnefnd Evrópuþingsins og að umsögn hennar yrði einkar mikilvæg þegar endanlegar tillögur framkvæmdastjórnarinnar verða lagðar fram. Um regluna um hlutfallslegan stöðugleika sagði Lindebo að búist væri við að reglan yrði áfram við lýði en

hún yrði þó að skoðast í samræmi við þær endanlegu tillögur sem mótaðar verða um nýja sjávarútvegsstefnu.

Eins og fyrr sagði áttu norsku og íslensku þingmennirnir úr þingmannanefnd EFTA sérstakan hádegisverðarfund með fulltrúum úr sjávarútvegsnefnd Evrópuþingsins. Auk þess sat áheyrnarfulltrúi Færeyja í þingmannanefnd EFTA fundinn. Carl Haglund, varaformaður sjávarútvegsnefndarinnar, var gestgjafi hádegisverðarins en með honum voru Patrao Neves, skýrsluhöfundur nefndarinnar um grænbók framkvæmdastjórnarinnar um endurskoðun sjávarútvegsstefnunnar, og fjórir aðrir nefndarmenn. Evrópuþingmennirnir greindu fyrst frá breytingum á ákvarðanatökufærli innan ESB eftir gildistöku Lissabonsáttmálans en með áttmálanum færast fleiri svið, þar á meðal sjávarútvegsstefna, undir svokallað samákvörðunarferli (e. codecision procedure). Í samákvörðunarferlinu hefur Evrópuþingið jafna stöðu á við ráðherraráðið til að móta nýja löggjöf en framkvæmdastjórnin sendir tillögur sínar til beggja stofnana. Neves skýrsluhöfundur sagði að í skýrslu nefndarinnar um endurskoðun sjávarútvegsstefnunnar yrði væntanlega mælt með því að hverfa frá miðstýrðu fiskveiðistjórnarkerfi alls sambandsins til minni og mismunandi kerfa þar sem hvert svæði ákvæði hvaða kerfi hentaði því best innan ramma sameiginlegrar stefnu og markmiða. Þar sem um staðbundna stofna er að ræða innan fiskveiðilögsögu 2-3 ríkja er eðlilegt að þau ríki sjái um að stjórna nýtingu slíkra stofna.

Fiskveiðikerfi Noregs, Íslands og Færeyja komu nokkuð til umræðu, sérstaklega þegar rætt var um lækun niðurgreiðslna í sjávarútvegi ESB. Aðildarríkin skiptast í tvær fylkingar þegar að niðurgreiðslum kemur, um helmingur vill afnema þær með öllu með aðlögunartíma en hinn helmingurinn vill halda þeim við lýði í breyttri mynd. Árni Þór sagði Íslendinga löngu hafa afnumið niðurgreiðslur í greininni enda væri sjávarútvegur undirstöðuáttvinnugrein sem hagkerfið byggði á. Hann sagðist hlynntur kerfisbreytingum í Evrópu þar sem niðurgreiðslum yrði smám saman hætt enda skekktu þær samkeppnisstöðu gagnvart sjávarútvegi sem ekki nýtur slíkra styrkja. Þá væri æskilegt að taka ákvarðanir um stjórn fiskveiða eins nálægt auðlindinni og unnt er og það ætti sérstaklega við um staðbundna fiskistofna.